

Proglas jugoslovanske opozicije

Rim, 17. IX. 1945.

Rimski časopisi so objavili sledeč proglas jugoslovanskih opozicionalnih strank, ki so jo podpisali dr. Miha Krek, predsednik SLS in bivši podpredsednik kraljeve jugoslovanske vlade, dr. Živko Topalović, predsednik socialne stranke ter Adam Pribičević za samostojno demokratsko stranko.

Danes je že popolnoma jasno, da je Titov režim v Jugoslaviji diktatura komunistične stranke. Da se obdrži na vladi, se posluhuje vseh sredstev, katerih so se posluževali fašisti. Ta režim je narodu vsilila oborožena sila strankine milice in se vzdržuje na oblasti s pomočjo ne samo oboroženih vojaških sil, marveč tudi iz tajne redne policije in izrednih strankinih sodišč.

Titova vlada je prekinila vsako zakonito kontinuiteto kraljevine Jugoslavije. Njeno delovanje je zavestno in namerno usmerjeno proti sporazumu Šubašić - Tito in proti sklepom velikih sil na Jalti. Namesto demokracije uvaja Titov režim totalitarni absolutizem komunistične stranke, namesto gospodarske svobode ekonomičen statizem, namesto svobodne pravice, izredna režimska strankina sodišča, namesto zakonite individualne varnosti, tajno policijo, vsemogočno OZNO, ki je absolutna gospodarica nad življenjem in imetjem državljanov, kakor to zahteva stranka, namesto civilne svobode, teror. Odkar obstoji ta oblika vladavine, ni več svobode besede, tiska in združevanja. Vse demokratske ustanove so ukinjene. Vse javno in družabno življenje državljanov je podvrženo brutalni kontroli in mora služiti vladajoči komunistični stranki. Volilni zakon in zakon o tisku sta absolutna negacija svobode tiska in glasovanja in tvorita brutalno sredstvo za uničenje in potvorbo narodove volje v volitvah. Predsednik jugoslovanske komunistične stranke Moša Pijade je javno izjavil: "Če bi izšla iz volitev ustavna skupščina, ki ne bi hotela priznati sedanjega režima, jo bo vojska razgnala."

Titova vlada je prišla na oblast in so jo zavezniki priznali pod pogojem, da izvede sporazum Šubašić - Tito in jaltske sklepe. Ta prevzetih nalog ni izpolnila, je kršila pogoje, ki so jih postavili zavezniki. - Po proglasu kralja Petra II., ki je regentom odvil mandat, je vlada izgubila vsako pravno in moralno podlago, ki bi njeno existenco upravičevala. Kraljevi sklep je zaradi preklica sporazuma od strani Titove vlade povsem upravičen.

Ta težki in nemogoč položaj, v katerem se nahaja naša dežela in naš narod, nam nalaga dolžnost, da se združeni obrnemo na javno demokratsko mnenje in na vlade velikih zaveznikov s pozivom, naj nam pomagajo končati ta neznesni položaj v Jugoslaviji.

Čustva jugosl. naroda dobro poznamo. Prepričani smo, da bo ljudstvo kakor hitro mu bo zagotovljena najmanjša možnost poslužiti se osebne prostosti in na zunaj pokazati svojo voljo, z vsemi sredstvi pospeševalo vsako prizadevanje vzpostaviti demokracijo v političnem življenju Jugoslavije. Toda danes se narod ne more uspešno boriti proti diktaturi. Zato je nujna pomoč iz inozemstva, ker Titov režim se poslužuje brezvestne brutalne

sile. Prepričani smo, da se tudi vsi politiki, ki so še prosti, z nami strinjajo in da so pripravljeni združiti vse sile, da se čimprej vrnejo v Jugoslavijo mir, red in prostost.

Tito nam bo zapravil Trst

Te dni so se na konferenci zunanjih ministrov bavili z vprašanjem jugoslovanske - italijanske meje. Podrobnosti o tem ne bomo ponavljali, poznate jih iz "Novic", "Slov.taboriščnika" ali "Doma ob Muri". Vse kaže, da Titovina Trsta ne bo dobila.

Ceprav Titovina ni Jugoslavija ne v formalne pravne in ne v dejanskem oziru, marveč je le ekspozitura sovjetskega imperializma, kljub temu nas zavedne Slovence boli, ko vidimo, kako komunisti grdo gospodarijo v naši domovini. Ko so Nemci izgnali naše ljudi z Gorenjske in Štajerske in postavili na njih kmetije Nemce, ti vsiljenci niso bili resnični gospodarji orpanih kmetij, pa je prave gospodarje kje v Srbiji le hudo bolelo, ko so zvedeli, kako šušmarsko so tujci gospodarili na njihovem in njihovo imetje uničevali.

Tako tudi nas boli, ko vidimo, kako komunisti zapravljajo našo narodno posest.

Kdo drug kot Tito in njegovi ljudje so krivi, da Trsta in precejšnjega dela Primorske in Goriške verjetno ne bomo dobili? Zavezniki sodijo slovenskega in druge jugoslovanske narode po ljudeh, s katerimi imajo opravka. Toda Hitlerjevske metode, ki se jih poslužujejo slovenski partizani na Primorskem v občevanju z zavezniki, slovenskega naroda ne stavljajo baš v najlepšo luč pred zunanjim svetom. Tržaško pristanišče mora biti na razpolago vsej srednji in vzhodni Evropi. Ali pa naj imajo države, ki bodo uvažale in izvažale skozi Trst, opravka s takimi ljudmi, kot so slovenski partizani? Vedne preklarije in težave, ki jih z njimi ima Zavezniška uprava na Primorskem, so angleško javno mnenje pripravile do tega, da skoro vsi londonski listi podpirajo italijansko stališče.

Zavezniki slovenskemu življu na Primorskem, niso nasprotni, še pospešujejo ga, ne marajo pa komunističnih terorističnih metod. Namesto, da bi se partizani z zavezniki lepo pomenili, jim prav po otročje nagajajo in kljubujejo. Tako so pred kratkim objavili sklep, da z zavezniško vlado sploh nočejo sodelovati. Ko so zavezniki odobrili slovenske šole na Primorskem, so jih komunisti bojkotirali in prepovedali slovenskim staršem vpisati vanje svoje otroke. Šele zadnje dni so ta svoj sklep spremenili, a le zato, ker bi sicer šoloobvezni otroci morali hoditi v italijanske šole. Ali naj ljudem s takimi metodami izročijo tako važno pristanišče, kot naj po zamisli zaveznikov Trst postane?

Ker je Titovina ekspozitura sovjetskega boljševizma in predstavlja rusko prodiranje v Sredozemlje, imata Anglija in Amerika interes, da ji priznata čim manj ozemlja mogoče. Ali se bomo potem čudili, da je zapadno javno mnenje v tem vprašanju na strani Italije?

Prepričani smo, da bi v vprašanju jugoslovansko - italijanske razmejitev zapadni zavezniki podpirali jugoslovansko tezo proti Italiji, saj se je Jugoslavija borila na njihovi strani, če bi Jugoslavija imela demokratično vlado in ne bi bila le sovjetska podružnica v službi vzhodnega totalitarizma in ruskega imperializma.

Končno še ta nesrečna poteza s Kardeljem! Na tako važno mednarodno konferenco, kjer se pred tako vplivnim forumom odločajo tako dalekosežne stvari, pa pošljejo človeka brez diplomatske prakse, celo brez vsake diplomatske izobrazbe!. Povrhu

pa še ta njegova bolezen! Če Kardelju potovanje z letalom škoduje, pa naj bi bil odpotoval toliko dni prej, da bi se do konference pozdravil! Tako pa Titovina v najvažnejšem trenutku ni imela na seji zastopnika marveč so le prebrali Kardeljevo spomenico. Mislite, da so take netaktostni v diplomatskem svetu brez posledic?

Tako nas bodo Tito in njegovi komunisti poleg drugega gorja, ki so ga že prizadejali slovenskemu narodu, pripravili še ob Trst in velik del slovenskega Primorja in Goriške. Isto bo tudi s slovenskim delom Koroške, če se razmere v Jugoslaviji kmalu ne uredijo.

Razne "črte" po našem Primorju

Da bodo mogli naši čitatelji barantanju za našo zemljo bolje slediti, prinašamo skico o raznih "črtah" po našem Goriškem in Primorskem.

Najnovejša je Morganova črta, ki je le začasna razmejitvev področij Zavezniške vojaške uprave za Julijsko Benečijo in Titovini oblasti. Sir Harol Aleksander je o njej dejal:

"Morganova linija je zgolj vojaška črta, ki naj deli angloameriško in jugoslovansko zasedbeno področje v Julijski Benečiji. Ta črta nima namena predlagati definitivno razmejitvev med Jugoslavijo in Italijo. Postavljena je bila brez ozira na rasne in gospodarske ozire. To samovoljno razmejitvev je narekovala le nujnost, zavarovati prometne zveze zavezniških sil z Avstrijo."

ZAPOMNIMO SI TA IMENA!

V naslednjem prinašamo seznam tistih, ki so za Slovenijo podpisali prijavo zvezne kandidatske liste Ljudske fronte z nosilcem Brozom - Titom: - Josip Vidmar, književnik, predsednik IOOF, predsednik SNOS-a in član Predsedstva AVNOJ-a; Boris Kidrič, sekretar IOOF, predsednik Narodne vlade Slovenije; dr. Brečelj Marjan, član IOOF, podpredsednik Narodne vlade Slovenije; Lubej Franjo, član IOOF, sekretar SNOS-a; Tomšič Vida, član IOOF, minister za socialno politiko; Leskošek Franc, član IOOF, minister za industrijo in rudarstvo; Zupančič Oton, pesnik, upravnik

Narodnega gledališča v Ljubljani; Polič Zoran, član IOOF, minister za notranje zadeve; Hribar Janež, minister za poljedelstvo; Fajfar Tone, član IOOF, minister za gozdarstvo; Kuhar Lovro, pisatelj; Finžgar Fran, pisatelj; Borštnar Jože, podpolkovnik; dr. Cajnkar Stanko, pisatelj; Krmelj Maks, kmet, član IOOF, predsednik glavnega odbora Zveze slovenskih zadrug; Juš Kozak, pisatelj; dr. Metod Mikuš, dr. teologije, član AVNOJ-a; Očepek An-

gela, delavka, članica IOOF, predsednica glavnega odbora AFŽ Slovenije, dr. Snuderl Maks, član IOOF, predsednik komisije za ugotavljanje zločinov okupatorjev in domačih izdajalcev, Toman Tone, delavec, član IOOF, pomočnik ministra, Lampret Jože, duhovnik, Kraigher Sergej, sekretar MOOF, Ljubljana, dr. Alojzij Kraigher, zdravnik in pisatelj, Albrecht Fran, pisatelj, predsednik MOOF, Ljubljana, Miško Kranjec, pisatelj, Božidar Jakac, akad. slikar, član AVNOJ-a, Mihelić France, akad. slikar, Kocbek Jože, učitelj, Kovač Stane, član IOOF, Dolinšek Tone, delavec, član Pokrajinskega odbora sindikatov, Dekval Ciril, načelnik prosvetnega ministrstva, Franjo Novak, predsednik zbornice za trgovino in industrijo, Zihert Ana, uradnica ministrstva za socio politiko, Zumer Srečko, stavec - vsi iz Ljubljane; Novak Ivan, mojster, Bohinje Andrej, kmet, Jesenice, Kušar Karel, učitelj, Kranj, dr. Miha Potočnik, odvetnik Jesenice, Skraba Matija, kmet Breg, Ančič Matija, delavka, Maribor, Čanžek Andrej, železničar, Maribor, Aberšek Karel, kmet, Prevalje; Baloh Pavle, rudar iz Trbovelj, Suša Alojz, kmet, Goričica, Fortun Jože, mlinar, Črnomelj, Colarič Alojz, delavec, Brežice, Mlakar Alojz, kmet, Novo mesto, Jakopič Niko, kmet, Novo mesto, Raubar Jože, kmet, Novo mesto; Klarič Jože, delavec, Novo mesto.

"BOLJ KREPKO!" Begunec na Koroškem je prejel od prijatelja iz Ljubljane pismo, datirano s 16. sept. glasi se. Kako ti gre v inozemstvu? Na vsak način bolje, kakor mi v trapasti Ljubljani, v mreži OZNE, kvartov, rajonov in drugih hostarskih neumnosti. Bog se nas usmili! Po tako umazanih tleh pa Slovenci res še nismo hodili. In naši "civilimoški" ZUPANČIČI, FINZGARJI in druge packaste veličine! Pa če človek pomisli, da so nam včasih bili kakor bogovi. - Rad bi videl, da bi mogel vstati Cankar in krepko pljunuti na vse to, česar "Dolina St. Florjanska" še senca ni. Glejte, da ne boste pri kaki prireditvi morda dali na program imena, ki bodo šla kot umazane cape v našo svetlo in čisto zgodovino! - Vpijejo čez reakcijo. No, ta ni tako nevarna. Je tudi treba ni, ker sami tako krepko porivajo svoj voz v dolino, da ga bo kmalu vrag vzel. Harašo! Po pravici povedano, je velikokrat vse to, kar počenjajo v svoji otročji brezglavosti, bolj smešno, kot tragično. - Braš sem nekaj vaših listov. Ljudje božji, dajte malo bolj krepko udariti! Več svete jeze! Se ni treba bati, da boste krivični. In pa veliko vere imejte in veliko upanja! Narod je zdrav in svetel. Narod je globina, Vsa ta navlaka pa plava po vrhu, le malo krepke šape bo treba, pa bo spet čista

sta zemlja, kakor je čista in upa polno nebo nad njo."

TRŽAŠKI KATOLIŠKI DNEVNIK "VITA NUOVA" je dne 15. t.m. objavil na prvi strani članek o preganjanju katoliške cerkve v Jugoslaviji. Članek je postavil velik naslov "Kako v Jugoslaviji spoštujejo prostost Cerkev" in dodal podnaslove: Veliko duhovnikov zaprtih - 249 duhovnikov zbežalo v inozemstvo - Vsemogočnost OF - Zagrizena borba proti KA.

VERSKI POUK SO VRGLI IZ SOL. Isti časopis prinaša pravtako na prvi strani članek z naslovom: "Verski pouk v jugoslovanskih šolah ukinjen." V članku piše: belgrajski radio je objavil, da je jugoslovanska vlada odredila ukinitve verskega pouka na vseh šolah. Ta ukrep je del novega učnega načrta, ki ga je objavilo prosvetno ministrstvo. Na vseh šolah je pouk kršč. nauka prekinjen, končno odločitev pa bo dala nova ustavotvorna skupščina. Na mesto verskega pouka so vpeljali nov predmet, ki ga imenujejo "Zvestoba ljudskemu režimu maršala Tita" - daleč so prišli.

AKADEMIKI, ki želijo študirati v Avstriji, naj se takoj prigrasijo odboru v Lianzu in pošljejo svoje podatke!